

مارکس

درآمدی بسیار کوتاه

پیتر سینگر

ترجمه لایلا سلگی

فهرست

۷	پیشگفتار
۹	کوتاه‌نوشت‌ها
۱۱	زندگی و تأثیر مارکس
۲۷	هگلی جوان
۳۵	از خدا به پول
۴۱	ورود پرولتاریا
۴۵	نخستین مارکسیسم
۵۵	از خودبیگانگی، به مثابه نظریه تاریخ
۶۵	هدف تاریخ
۷۹	اقتصاد
۱۰۱	کمونیسم
۱۱۱	ارزیابی
۱۲۹	منابع
۱۳۱	برای مطالعه بیشتر

زندگی و تأثیر مارکس

امروزه در قرن بیستم از هر ده تن، در حدود چهار تن در کشورهای زندگی می‌کنند که دولت‌هایشان خود را مارکسیست به شمار می‌آورند و مدعی‌اند — هر چند مبالغه‌آمیز — در ادارهٔ امور کشور از اصول مارکسیستی بهره می‌گیرند. در این کشورها مارکس به نوعی عیسای این‌جهانی است. آثار مارکس را خاستگاه نهایی حقیقت و اعتبار دانسته‌اند و تصویر او همه‌جا به نشانهٔ احترام در معرض دید است. میراث مارکس بر زندگی صدها میلیون انسان تأثیر گذاشته است.

تأثیر مارکس به جوامع کمونیستی محدود نشده است. دولت‌های محافظه‌کار با آغاز اصلاحات اجتماعی قصد داشتند زیر پای جنبش‌های انقلابی مارکسیستی جناح مخالف را خالی کنند. واکنش محافظه‌کاران همیشه هم خوب و ملایم نبوده است؛ آن‌ها به موسولینی و هیتلر کمک کردند تا به قدرت برسند، چون که ناسیونالیسم افراطی‌شان را پاسخی به خطر مارکسیسم می‌دانستند. حتا مواقعی که خطر انقلاب داخلی وجود ندارد، دولت‌ها به بهانهٔ وجود دشمن مارکسیست خارجی و به نام تدابیر امنیت ملی، هزینه‌های تسلیحات نظامی را افزایش می‌دهند و حقوق فردی را محدود می‌کنند.

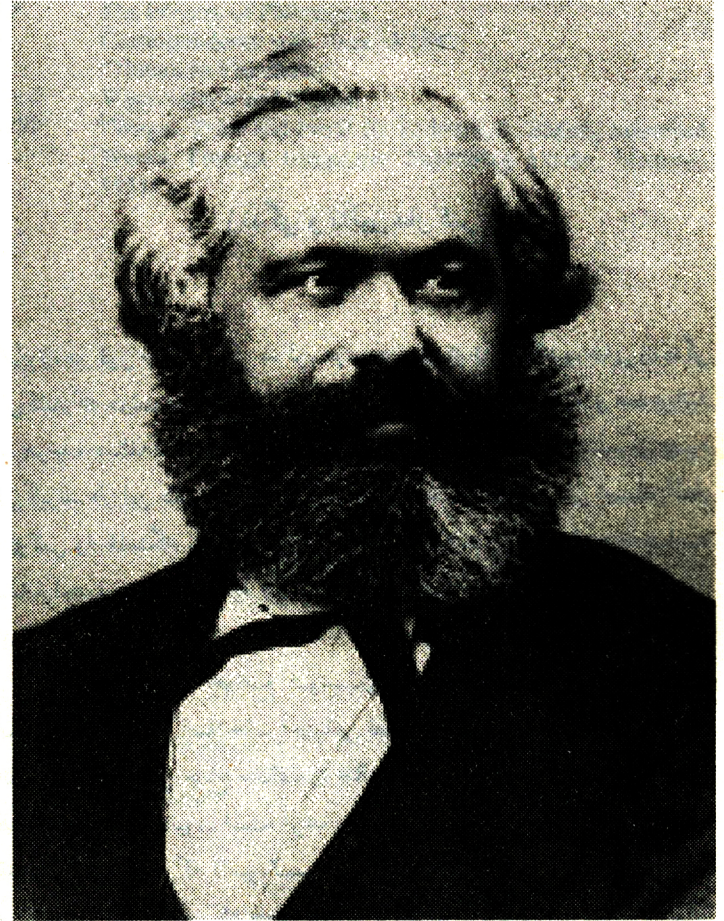
تأثیر مارکس در حوزه اندیشه سیاسی نیز به اندازه عمل سیاسی آشکار است. آیا امروزه کسی می‌تواند به جامعه بیندیشد بی‌آن‌که از بینش‌های مارکس در باب رابطه زندگی عقلی و اقتصادی یاد کند؟ اندیشه‌های مارکس جامعه‌شناسی نوینی پدید آورد، مطالعه تاریخ را دگرگون کرد، و بر فلسفه، ادبیات و هنر تأثیری ژرف نهاد. به تعبیری — که بی‌شک تعبیر سستی است — امروز ما همه مارکسیست هستیم.^۱

اندیشه‌هایی با تأثیراتی تا این اندازه پر دامنه، چه بودند؟ موضوع این کتاب همین است اما نخست اندکی در باره مردی بگویم که این اندیشه‌ها از آن اوست.

کارل مارکس در ۱۸۱۸ در تریر در راین‌لند آلمان دیده به جهان گشود. پدر و مادرش، هاینریش و هنریتا، یهودی‌الاصل بودند، اما برای آن‌که هاینریش راحت‌تر وکالت کند، اسماً پروتستان شدند. خانواده مارکس بدون ثروت زیاد، زندگی خوب و مناسبی داشتند. آن‌ها در باره دین و سیاست دیدگاه‌های آزادی‌خواهانه داشتند اما تندرو نبودند.

زندگی فکری مارکس شروع بدی داشت. در هفده‌سالگی برای تحصیل در رشته حقوق به دانشگاه بن رفت اما هنوز سالی نگذشته بود که به سبب باده‌خواری زندانی شد و در دوئل، آسیبی جزئی دید. برای معشوق دوران کودکی‌اش، ینی فن وستفالن، نیز شعرهای عاشقانه سرود. پدرش که از بی‌بندوباری‌های کارل به ستوه آمده بود، تصمیم گرفت او را به دانشگاه جدی‌تر برلین منتقل کند.

دلبستگی‌های مارکس در برلین عقلانی‌تر شد و مطالعاتش از حقوق به فلسفه گرایید. پدرش از این موضوع ناراحت شد و در نامه‌ای سرزنش‌آمیز به

۱. کارل مارکس (۱۸۱۹-۱۸۸۳)

۱. البته نویسنده خود به سست بودن این تعبیر اشاره کرده است و مارکسیست بودن قابل تعمیم به همگان نیست. — م.